

T.B.M.M.

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 4627
Tarih : 22.05.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'ye 21 Mayıs 1864 yılında sürgün edilen Çerkes halkının yaşadığı sorunlar ile bu sorunlara dair gerekli çözümlerin tespiti amacı ile Anayasa'nın 98 ile İktüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederim. 22.05.2017

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Adana Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Çerkesler Kafkas – Rus savaşının akabinde insanlık tarihinin en trajik, en acımasız sonu ile karşı karşıya kalmışlardır. Söz konusu savaşların bitimi ve sürgünün başlangıç tarihi 21 Mayıs 1864 olarak kayıtlara geçmiş olup 21 Mayıs günü; Çerkesler tarafından her yıl anma günü olarak kabul edilmektedir. Bu bahisle Çerkeslerin yaşadığı soykırımın tanınması, sürgün bir halk olarak çifte vatandaşlık hakkı tanınması, Abhazya'ya doğrudan ulaşımın sağlanması başta olmak üzere, Çerkeslerin anayurda dönme istemlerine kulak verilerek Devlet desteğinin sağlanması ve Çerkeslerin yaşadığı sorunların çözümüne dair çalışmalar yapılması önem arz etmektedir.

GEREKÇE

Çerkesler Kafkas – Rus savaşının akabinde insanlık tarihinin en trajik, en acımasız sonu ile karşı karşıya kalmışlardır. Söz konusu savaşların bitimi ve sürgünün başlangıç tarihi 21 Mayıs 1864 olarak kayıtlara geçmiş olup 21 Mayıs günü; Çerkesler tarafından her yıl anma günü olarak kabul edilmektedir.

Her ne kadar yaşananlar, sürgün olarak tanımlansa da, yarattığı sonuçlar bakımından bir soykırımdır. Tarihi kayıtlara göre bir buçuk milyon insan ana vatanından koparılıp başka topraklara gönderilmiş; günlerce süren gemi yolculuğunda ve çıkılan sahillerde 500 bin insan, açlıktan, salgın hastalıktan yaşamını yitirmiştir. Üstelik bu büyük sürgün ne yazık ki aradan geçen bir buçuk asra rağmen bitmemiştir. Kıtalar arası bir sürgüne tabi tutulan Çerkesler, yaşamak zorunda kaldıkları her coğrafyada büyük zorluklarla karşı karşıya kalmış, benliklerini kültürlerini yaşatmak adına olağanüstü gayret sarf etmişlerdir. Şüphesiz uzun bir süre devam eden sürgün ve yer değiştirme politikaları hakeza asimilasyon politikaları ile sürekli karşılaşmışlardır.

Dönemin Osmanlı topraklarına; Anadolu'ya, Ürdün'e, Suriye'ye, Filistin'e, Lübnan'a, Irak'a, Balkanlara dağılan Çerkesler tarihin büyük acılar çekmiş halklarındanr. Nitekim bir halk topraklarını terke zorlanırken, sadece toprağını evini barkını değil; dilini, inancını, kültürünü de terke zorlanmış olmaktadır. Çünkü halkın sürgün edildiğı topraklar; sürgün halkını ancak kendine benzemesi halinde kabulleneceğini, bu vesile ile de dilini, kültürünü, inancını dayatmaktadır. İşte bu dayatma neticesinde yüzyıllardırilmekilmek örölerek oluşturulan Ubih dili; tek bir konuşan insan dahi kalmadığından, daha doğrusu öğretilip yaygınlaştırılması bir yana konuşulması dahi yasaklandığından ölü diller arasına girmiştir. Yine birçok Kafkas dili bu dayatma sonucu can çekişir haldedir.

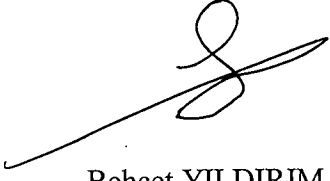
Dillerini, geleneklerini kısacası vatanlarında sahip oldukları ve ürettikleri, biriktirdikleri herşeyi bırakıp başka topraklarda tutunmaya çalışan bu halkın acısı ve özlemleri kuşkusuz çok derindir. Ancak başka inanca, dile, kültüre sahip bir halk ile kardeşçe ve eşitçe yaşam hakkı tanımak yerine onu kimliğinden ari biçimde yaşamasına yönelik bir dayatma, halkın çektiğı acı ve özlemi perçinlemektedir. Gittikleri her sürgün coğrafyasında gücü elinde bulunduran iktidarların uyguladıkları baskı politikası, bir

halkla birlikte tüm değerlerini de yok etmektedir. Bu nedenle Çerkes halklarının taleplerini duymak ve bu taleplere çare olmak demokrasinin zorunlu bir koşuludur.

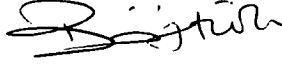
Kurtuluş Savaşı'nda birlikte, eşit ve özgür bir yaşam için mücadele eden Çerkesler de eşit ve özgür yaşamdan pay alamamış, dillerini, isimlerini, kimliklerini unutmaya zorlanmışlardır. Üstelik Kurtuluş Savaşı'na her türlü katkıyı sağlayan Çerkes Ethem; hainlik yaftası ile onursuz bir biçimde tarih kitaplarında yerini almıştır. Savaş boyunca tüm telgraf yazışmalarında Ethem Bey olarak anılmış, düzmece ihanet oyunu sonrası Çerkes Ethem oluvermiştir. Kan ve acı ile anayurttan sürgün edilen Çerkes halkı, birlikte yaşam için katkı sunduğu bu topraklarda hainlikle suçlanmış, asimilasyona tabi tutulmuştur. 1923 yılında Gönen ve Manyas'a bağlı 14 köy iç sürgüne tabi tutulmuştur.

Vatandaşlık tanımının ülkedeki tüm kültür, kimlik, din ve inançların kendilerini özgürce ifade edebilmesini sağlayacak biçimde düzenlendiği, demokratik ve kültürel hakların güvence altına alındığı, temel insan haklarını koruyan ve geliştiren sivil ve demokratik bir Anayasa hala Türkiye halkları için büyük önem taşıyor. Anadilinde eğitim, anadilde isim-soy isim kullanabilme, yerleşim yerlerine verilen isimlerin yeniden düzenlenerek Çerkes dilleri ile yer isimlerinin iadesi önem arz etmektedir. Öte yandan, arşivlerden Osmanlı-Çarlık Rusyası arasında, Kafkasya'ya / Çerkeslere dair, özellikle Çerkeslerin Osmanlı topraklarına yerleştirilmesine dair anlaşmalar ile Çerkeslerin nereye yerleştirildiği bilgilerinin deşifre edilmesi; Gönen ve Manyas köylerinin iç sürgünü ile ilgili arşivlerin ve gerçeklerin açıklanması, Anadolu'da yaşayan ve ölü tüm dillerin akademik anlamda araştırma konusu yapılması, ders kitaplarındaki ayrımcı ifadelerin kaldırılması ve Çerkes Ethem'in iadei itibarının sağlanması da dile getirilen talepler arasındadır. Anavatanları olan Kafkasya'daki halklar ile kültürel, ekonomik ve sosyal ilişkilerin gerçekleştirilebilmesi için devletlerarası gerekli adımların atılması da 153 yıldır sürgün ve soykırıma maruz bırakılan Çerkesler için büyük önemdedir.

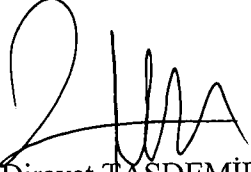
Bu itibarla; Çerkeslerin yaşadığı soykırımın tanınması, sürgün bir halk olarak çifte vatandaşlık hakkı tanınması, Abhazya'ya doğrudan ulaşımın sağlanması başta olmak üzere, Çerkeslerin anayurda dönme istemlerine kulak verilerek Devlet desteğinin sağlanması ve Çerkeslerin yaşadığı sorunların çözümüne dair çalışmalar yapılması gayesi ile bir araştırma komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.

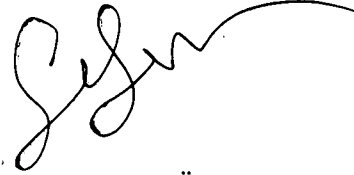
Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

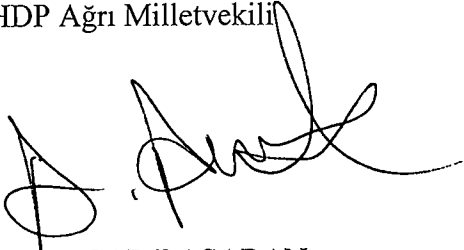
Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

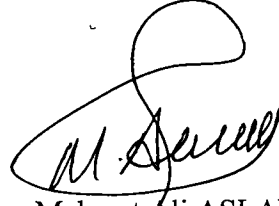
Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

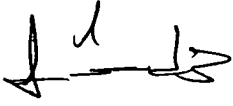
Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

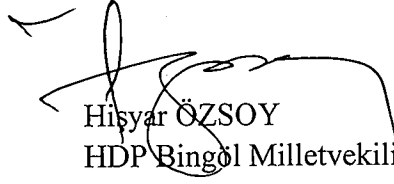
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

Hışyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

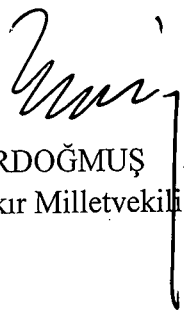
Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

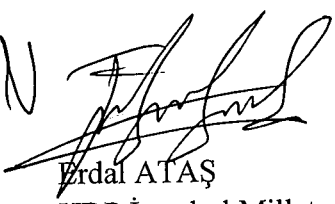
Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

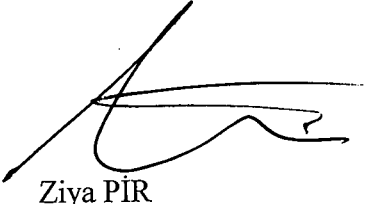
Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

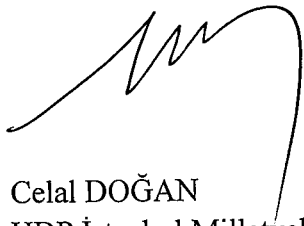
Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili